

CLOENDA DE LA XXVIII ASSEMBLEA GENERAL DEL CONSELL NACIONAL DE LA JOVENTUT DE CATALUNYA

Girona, 26 de març de 2006

En primer lloc, vull agrair-vos la possibilitat de ser aquí, en aquesta cloenda de la XXVIII Assemblea del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. Em fa una especial il·lusió, perquè aquesta és la vint-i-vuitena, però jo ja hi era en la primera. Per tant, el temps passa, i el Consell és una realitat cada vegada més important en el conjunt del país.

A part d'això, també és evident que participar en un acte com aquest et permet, d'alguna manera, palpar un cop més la realitat de l'associacionisme juvenil català, quines són les seves inquietuds, quines són les seves il·lusions, i, al mateix temps, i si m'ho permeteu, traslladar algunes reflexions, que, en el fons, suposo que si voleu que vinguem a participar en aquest acte de cloenda o en aquest tipus d'actes també és el que deveu voler.

D'entrada, jo crec que el primer que s'ha de fer és felicitar el nou Secretariat, i, en tant que el Consell fa una tasca molt important per al país, també crec que és obligatori –ja ho he fet a la seva presidenta, però també ho vull traslladar a tot el seu equip– agrair la feina que ha dut a terme durant aquests dos anys.

Després m'hi referiré una altra vegada, al paper i a la tasca del Consell, però deixeu-me que faci algunes reflexions partint de dues notícies dels darrers dies que han estat vinculades als joves –no dic que hagin estat protagonitzades, sinó que han estat vinculades als

joves– i a què, d’alguna manera, feia referència l’alcaldessa, i que els mitjans de comunicació és el primer que et pregunten, també.

La primera fa referència a això que alguna emissora n’ha dit l’«ampollada», volent buscar una traducció al català –és curiós que no es pugui trobar a vegades traducció de determinades expressions– d’això del *botellón*. En fi, els fets que han succeït a Barcelona, i també aquí a Girona i en altres ciutats.

No ho sé, al marge del sentit de la convocatòria en si, al marge del seu significat, al marge de la comparació amb el que passa a França al mateix temps –poc afortunada, d’altra banda–, del que no hi ha cap mena de dubte és que es van produir uns actes vandàlics que són absolutament intolerables i que són contraris als valors que han de regir la convivència social.

Però, a mi, sobretot, m’indigna, i segur que els qui sou aquí presents ho compartiu, la mala imatge que aquests fets de violència injustificada generen. No solament mala imatge per a la ciutat o per al país, sinó, encara més, per aquesta desgraciada associació directa que una part de la societat fa, sigui induïda o no, amb els joves. És a dir, sembla que equipara actituds salvatges amb joves.

És evident que vosaltres, la majoria de joves, jo diria que la immensa majoria de joves, no us sentiu identificats, en absolut, amb aquells fets, com tampoc no és acceptable que una minoria d’eixelebrats acabin imposant una imatge absolutament equivocada del que és l’actual joventut del país. I em preocupa molt, perquè, justament, els joves són l’eix fonamental de construcció de la Catalunya del futur.

Catalunya té un jovent, i vosaltres en sou els representants, que treballa en positiu, i ho fa de moltes maneres: ajuda la gent gran, fa cooperació al desenvolupament, dedica el seu temps personal a l'educació en el lleure, forma part activa de diverses i variades organitzacions no governamentals, de sindicats, d'organitzacions vinculades a la fe, a les distintes fes, d'organitzacions esportives, de partits polítics, etcètera. En definitiva, mireu de fer del vostre entorn, de les vostres vides, un espai millor, més digne, més just. I això és el que s'hauria de dir ben alt i ben clar perquè ho sentís tothom, exactament això, no cap altra cosa.

Quan pensem en els joves d'aquest país no pot ser que el primer que ens vingui al cap sigui violència i vandalisme, i tampoc «passotisme» –i tampoc «passotisme»–, perquè és evident que de tot això n'hi ha, de «passotisme» i de violència, és clar que sí, però és que n'hi ha a totes les edats, ves per on, n'hi ha a totes les edats. Els joves d'avui són també gent compromesa amb el futur dels altres, i aquí permeteu-me que hi insisteixi: vosaltres en sou un bon exemple. Per això feia referència abans als membres del Secretariat sortint amb un sincer agraïment de país.

Amb encerts i amb errors –evidentment, tots en tenim–, amb més o menys fortuna, jo a vegades penso que això al final és relatiu. Heu fet, feu, tots els presents, des de les vostres entitats, allò que una societat necessita. És a dir, poseu en pràctica uns valors als quals no podem renunciar: esforç, compromís, responsabilitat social, solidaritat, participació, etcètera.

Vosaltres sou el futur, perquè, tinguin l'edat que tinguin –hi insisteixo, tinguin l'edat que tinguin–, els brètols només són brètols. En canvi, la joventut és el nostre futur, el de tots plegats.

Per tant, hem de saber respondre a les bretolades des de l'educació en valors, des de la cultura, des del respecte i, sobretot, des de la valentia i la creença en els qui puguen, en aquells i aquelles que són generosos i que mai no surten a la foto, en aquells i aquelles que són solidaris i que mai no busquen protagonisme. Aquesta és la joventut que fa pujar el país, aquesta és la joventut que millora el país, no cap altra.

He fet referència als valors, i, si m'ho permeteu, m'hi estendré una mica, perquè, més enllà dels grans fets polítics que vivim aquests darrers temps i que centren els grans debats del país –el debat de l'Estatut, ara el procés de pau a Euskadi i més que en podríem comentar–, més enllà d'aquests grans temes, la nostra societat entén que té un debat pendent que és fonamental, un debat entorn dels valors.

I, per què, aquest debat? Permeteu-me que us respongui amb més preguntes. Què és el que dóna coherència a una societat? Sobre quina base es construeix la convivència? Influeixen, per exemple, els valors en les polítiques d'infraestructures, d'immigració, d'habitatge, de serveis socials...? I en el model educatiu hi influeixen, els valors? Conscients o no, el concepte de valors va lligat als principals debats i reptes que l'agenda política catalana té ara mateix sobre la taula.

I, què passa amb els valors perquè n'haguem de parlar? Miraré de posar-ho en context. Avui, al nostre país, s'observa una diversitat

plural de valors, fet que per si mateix no pot ser considerat ni bo ni dolent. Complex, això sí, complex, però és que la nostra societat ho és molt, de complexa.

I, d'on sorgeixen, els valors? El sistema de valors es concentra i es construeix principalment a l'escola, però també és fruit, i sovint ho oblidem, de la socialització, de l'entorn en què ens formem –família, amics, treball, mitjans de comunicació–, i, a llarg termini, també, de l'evolució d'aquest mateix entorn.

Per entendre el punt peculiar en què ens trobem en aquest país i que és el que fa urgent parlar de valors, cal mirar també una mica enrere. Veureu: quan arreu d'Europa, arran d'uns estudis d'un sociòleg, Roland Inglehart, es començava a parlar de la puixança dels valors postmaterialistes, que de fet era el producte de la millora material derivada de l'estat del benestar, aquí l'únic estat del qual es debatia era el de la salut del dictador, i quan es mirava de desenvolupar a corre-cuita l'estat del benestar al nostre país Europa ja anava amb el pas canviat, limitant despesa pública i donant peu perquè un altre científic social, Ulrich Beck, adquirís renom en advertir, entre altres riscos socials, de l'ascens de la por i la inseguretat lligades a l'individualisme creixent d'una societat cada cop més desprotegida. I mentrestant a Catalunya miràvem de pair tots aquests processos, però amb menys temps; amb poc temps, de fet.

Els darrers anys s'hi han afegit els efectes que sobre l'escala de valors han tingut els canvis educatius, la globalització, la revolució de les tecnologies de la informació i la comunicació i una immigració d'orígens molt diversos i arribada en gran quantitat.

No és, doncs, estrany que el mateix Inglehart, al càrrec ara d'una enquesta mundial precisament sobre valors, es referís l'any passat a l'Estat del qual formem part com un dels que havia experimentat majors canvis en qüestió de valors, segons mostraven els seus resultats, i en destacava especialment el tall generacional, un dels més significatius del conjunt de l'estudi arreu del món.

Aquesta gran diferència de valors generacionals és gairebé òbvia, tenint en compte que en aquest Estat s'hi apleguen generacions que han viscut sistemes educatius i socials radicalment diferents, des dels qui han viscut les restes socials d'una dictadura i la seva oposició, i una guerra i una dura postguerra, fins a d'altres que, de fet, heu tingut la sort de néixer ja en democràcia.

I ara, a més a més, a tot això s'hi sumen milions d'immigrants arribats amb una cultura i una escala de valors pròpies, més les noves generacions que van naixent no amb un pa sota el braç, com diu la dita, sinó més aviat amb un mòbil i, amb un mica de sort, amb una PlayStation.

És a dir, no hi ha un sistema de valors comú. I quan no hi ha aquest marc comú el diàleg es complica, perquè s'estructura sobre bases molt diferents, i els conflictes socials es multipliquen.

Ho assenyalava també recentment, en referència a Anglaterra, Salman Rushdie. Escrivia que tota societat, per garantir cohesió i convivència, ha d'establir una escala de valors comuna. El problema rau a trobar els valors mínims comuns que no xoquin amb les tradicions i amb les conviccions d'alguns ciutadans.

Per cert, per als qui defugen el concepte nació, tan debatut en aquests moments, deia Rushdie: «Cap societat no pot prosperar si

els seus ciutadans no atribueixen valors al significat de la seva ciutadania, si no saben què contestar a la pregunta què significa ser francès, ser indi, ser nord-americà, ser britànic», i, si m'ho permeteu, jo hi afegiria ser català.

És a dir, ens cal una xarxa comuna de valors que aplegui la multiplicitat de la nostra societat. Cal teixir aquesta xarxa, ara plena de forats. Això vol dir no defugir preguntes i reflexions feixugues però necessàries; vol dir afrontar d'una vegada i amb claredat les qüestions de la immigració, de la nostra identitat; confrontar les opinions amb els valors, i també reivindicar amb el gest i la paraula els valors socials que considerem necessaris per avançar cap a un país millor.

N'hi ha molts, deixeu-me'n reivindicar alguns. Me'n deixo, segur, però deixeu-me'n reivindicar alguns: pau, llibertat, civisme, participació i compromís social, assumpció de drets i deures de la ciutadania i de les responsabilitats socials de cada persona, solidaritat i cooperació amb els desfavorits, respecte a la pluralitat d'identitats, progrés i sostenibilitat, i podríem continuar i continuar i continuar.

En boca meva, ara mateix això només són paraules, i jo en sóc conscient, i m'imagino que vosaltres també. En el dia a dia de cadascú de nosaltres poden i han d'esdevenir fets.

Això dels valors a algú –i, de fet, algú ja me n'ha acusat, però m'és igual– li pot semblar carrincló o poc progressista. No us equivoqueu: no és més que fixar les regles de joc, les que van més enllà del mer compliment de la llei, les que defineixen una societat, al cap i a la fi. Cercar un acord de valors mínims comuns és cercar la garantia de

la cohesió social, de la pau i de la convivència. És, de fet, una condició imprescindible per a l'avenç social i el progrés comú de qualsevol país. Per això, més tard o més d'hora, caldrà posar els focus sobre aquest debat.

I aquesta era la primera reflexió, si m'ho permeteu potser una mica etèria, però que em dóna peu a fer-ne una de segona més palpable, que connecta amb el suggeridor títol de la vostra assemblea, un títol valent, per cert, i valent perquè se'n poden extreure moltes lectures, no una de sola.

La segona reflexió, que connecta amb aquesta part del títol de l'assemblea, parteix de la publicació de les dades referents a la pujada dels preus dels pisos de lloguer. «Quina notícia!», podríeu dir alguns. Sí, no crec que us sorprenguéssis gaire, aquesta notícia. Si aviat no hi ha un canvi, l'augment del preu de l'habitatge deixarà de ser notícia i passarà a ser una tradició arrelada al calendari, bàsicament. Però per ara, i crec que precisament aquí no cal que expliqui el perquè, és, sobretot, una notícia vinculada als joves, i aquesta sí que és una notícia vinculada als joves, curiosament.

Precarietat laboral i dificultats d'accés a l'habitatge, els dos principals obstacles a l'emancipació, els dos principals obstacles que limiten la llibertat personal de molts i molts joves. I no ve d'ara, això; ho arrosseguem des de fa ja molts anys. En sabeu perfectament l'argument: per a un humil lloguer s'exigeixen elevats dipòsits, avals bancaris i un preu que escapa de les possibilitats de la majoria de la gent jove.

I aquest no és un problema de joves acomodats, com alguns critiquen. No, no és dolent, compartir un pis. Per definició, no és dolent. Però sí que ho és estar-hi obligat perquè no hi ha més opcions, excepte per als joves més afortunats, sigui per qüestió de família o perquè en algun sorteig del poc habitatge que hi ha per a joves els ha tocat, o per diversos motius. En tot cas, és un dels deures pendents dels governs, de les institucions del país: del Govern de la Generalitat i de l'Administració local.

Per tant, el repte sobre aquesta qüestió es presenta en totes dues direccions, i en aquest sentit m'avanço una mica més: heu de rebre, però també heu de donar. Els joves podeu i ens heu d'exigir respostes, correccions a una situació que es va generar fa anys, no de manera espontània o divina, sinó per pressions de determinats interessos, per decisions polítiques, i diria, fins i tot, que per manca de decisions polítiques, en molts casos.

Com a resposta, us han de donar mesures i no paraules. Com en la primera reflexió, el que de mi ha sortit només són paraules, i el que calen són fets a càrrec dels actors polítics que participen en el debat d'una qüestió present en l'agenda política.

Deixeu-me també fer un parell de referències molt concretes a la participació política dels joves. No he volgut centrar la meua intervenció en aquesta qüestió, però sí que sobre aquest tema vull fer un parell d'esments amb relació al Parlament de Catalunya, al poder legislatiu català, que, en definitiva, fa molta feina; de vegades, potser tapada per altres qüestions, per grans temes, per les baralles i els encreuaments de declaracions entre partits, però deixeu-me

que reivindiqui que al nostre Parlament, al Parlament de la nostra nació, se'n fa molta, de feina, moltíssima, i també per als joves.

Deixeu-me recordar, també, que des del passat 16 de febrer tenim una nova llei d'iniciatives legislatives populars, que té, entre altres coses, una novetat molt important, i és que s'ha reduït l'edat mínima de participació als setze anys. Aquesta és una notícia que ha passat molt desapercebuda però que és molt més important del que tots plegats ens puguem imaginar. I també vull remarcar, per la importància que pot tenir sobre el territori i sobre el fet local, que els propers mesos s'ha d'aprovar el que en sembla una llei germana, que ha de regular el dret de la iniciativa ciutadana en els ens locals.

És a dir, s'obren camins directes per a la vostra participació en la vida política, tant en l'àmbit del vostre municipi com en les qüestions relacionades amb l'àmbit més nacional. Per tant, aquesta és una invitació directa a participar, absolutament directa.

En aquests moments, al Parlament hi ha, concretament, el Projecte de llei de creació de l'Agència Catalana de Serveis a la Joventut. N'hi haurà més, em consta, en l'àmbit juvenil, però és que també hi ha altres lleis que, com a joves, us afecten, i molt directament.

Per tant, des d'aquest punt de vista, us animo a seguir la feina dels vostres representants polítics, de les diputades i dels diputats que conformen aquesta Ponència i altres ponències, perquè, en definitiva, tot allò que pugueu fer arribar el que farà serà enriquir aquestes iniciatives, i, d'alguna manera, jo penso que ajudarà també a trencar una mica aquesta distància que tot sovint es diu que separa polítics de ciutadans.

Finalment, deixeu-me també recomanar-vos que seguiu atents i que sobretot reflexioneu sobre el procés viscut amb l'Estatut, sobre els encerts i sobre els errors comesos, i jo no parlo en clau de partit –jo no parlo en clau de partit; jo parlo, intento parlar, en clau de país, i en aquest àmbit us demano la reflexió. Penso que és especialment important, que és bo, després de tot el procés, després del seguiment que n'heu fet i d'haver-hi tingut una part molt activa, que en aquests moments feu aquesta reflexió, tant amb relació als encerts, que n'hi ha hagut, com als errors, que també n'hi ha hagut. Estic convençut que es pot aprendre molt de tot plegat.

I, de fet, si us demano aquesta reflexió, és perquè, en el fons, vosaltres, per edat, sou els primers interessats en aquest tema, en tant que marca els límits de l'autogovern de Catalunya per als propers temps, dels quals vosaltres sereu molt més protagonistes que no els qui haurem aprovat l'Estatut.

I, ja que faig referència a límits, deixeu-me acabar citant unes paraules que va escriure Arthur C. Clarke: «L'única possibilitat de descobrir els límits del que és possible és aventurar-se una mica més enllà, cap a l'impossible.» Aquest missatge, que serveix per a tants àmbits, per a tants reptes, defineix l'esperit de la inquietud científica, però també l'esperit inquiet de totes les persones que somien que les coses sempre poden ser millors..., o almenys intentar que ho siguin.

Felicito de tot cor el nou equip del Secretariat del Consell Nacional de la Joventut, us desitjo tota la sort del món, immediata i futura, sort amb els reptes, i us encoratjo a encarar-los amb esforç i amb il·lusió. A tots els presents, d'altra banda, moltes gràcies.